

POSTANOWIENIE

Dnia 12 października 2006 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Katarzyna Gonera (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Roman Kuczyński

SSN Zbigniew Myszka

w sprawie z odwołania M. O.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych

z udziałem zainteresowanej Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością "R. "

o ustalenie istnienia obowiązku ubezpieczenia,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 12 października 2006 r.,

zażalenia ubezpieczonej na postanowienie Sądu Apelacyjnego

z dnia 22 maja 2006 r.,

oddala zażalenie.

Uzasadnienie.

Sąd Apelacyjny - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych postanowieniem z 22 maja 2006 r., odrzucił na podstawie art. 130² § 3 k.p.c. apelację wnioskodawczynie od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z 8 marca 2006 r., ponieważ apelacja - sporządzona i wniesiona przez pełnomocnika wnioskodawczynie będącego adwokatem - nie została opłacona opłatą „w wysokości stałej” wynoszącej 30 złotych.

W zażaleniu na powyższe postanowienie pełnomocnik wnioskodawczynie zwrócił uwagę, że stosownie do art. 130² § 3 k.p.c., sąd odrzuca bez wezwania o

uiszczenie opłaty wniesione przez adwokata środki odwoławcze lub środki zaskarżenia (w tym apelację) podlegające opłacie w wysokości stałej lub stosunkowej obliczonej od wskazanej przez stronę wartości przedmiotu zaskarżenia. Przepis ten – zdaniem pełnomocnika wnioskodawczynie – odnosi się wyłącznie do dwóch rodzajów opłat wymienionych w art. 12 i 13 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, a mianowicie do opłaty stałej (art. 12) i opłaty stosunkowej (art. 13), nie ma natomiast zastosowania do opłaty podstawowej, o której stanowi art. 14 ustawy. Tak więc należy uznać za błędne utożsamianie przez Sąd Apelacyjny „opłaty w wysokości stałej” z opłatą podstawową. Zgodnie z art. 36 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych pobiera się opłatę podstawową w wysokości 30 złotych, która nie jest opłatą w wysokości stałej, o jakiej mowa w art. 130² § 3 k.p.c.

Pełnomocnik skarżącej wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wyrok Sądu pierwszej instancji został wydany 8 marca 2006 r., w związku z czym nie budzi wątpliwości, że w sprawie znajdują zastosowanie przepisy ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.). Będący przepisem przejściowym art. 149 ust. 1 ustawy stanowi bowiem, że w sprawach wszczętych przed dniem wejścia w życie ustawy dotychczasowe przepisy o kosztach sądowych stosuje się do czasu zakończenia postępowania w danej instancji. Do czasu wydania wyroku przez Sąd Okręgowy - czyli do 8 marca 2006 r. - należało stosować przepisy dotychczasowe (w tym ustawę z dnia 13 czerwca 1967 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz przepisy Kodeksu postępowania cywilnego sprzed zmian wprowadzonych ustawą z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych), od chwili zakończenia postępowania w pierwszej instancji – czyli od wydania wyroku przez Sąd Okręgowy - należy stosować przepisy nowe, w tym przepisy znowelizowanego Kodeksu postępowania cywilnego.

Dodany ustawą z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (zwaną dalej ustawą) art. 130² k.p.c. (który wszedł w życie 2 marca 2006 r.) reguluje skutki niewykonania przez profesjonalnego pełnomocnika, będącego

adwokatem lub radcą prawnym, wynikającego z art. 10 ustawy obowiązku uiszczenia opłaty przy wnoszeniu pisma podlegającego takiej opłacie (art. 3 ustawy). Przepis art. 130² § 3 k.p.c. stanowi, że sąd odrzuca bez wezwania o uiszczenie opłaty wniesione przez adwokata, radcę prawnego lub rzecznika patentowego środki odwoławcze lub środki zaskarżenia (apelację, zażalenie, skargę kasacyjną, skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, sprzeciw od wyroku zaocznego, zarzuty od nakazu zapłaty, skargę na orzeczenie referendarza sądowego) podlegające opłacie w wysokości stałej lub stosunkowej obliczonej od wskazanej przez stronę wartości przedmiotu zaskarżenia. Przepis ten może budzić wątpliwości interpretacyjne. Wątpliwości skarżącego dotyczą zasadniczo zagadnienia, czy opłata w wysokości stałej, o której mowa w art. 130² § 3 k.p.c., to również opłata podstawowa, określona w art. 14 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Podniesioną w zażaleniu kwestię dotyczącą interpretacji użytego w art. 130² k.p.c. pojęcia „opłata w wysokości stałej” rozstrzygnęło już orzecznictwo Sądu Najwyższego, między innymi w uchwale z 26 września 2006 r., II UZP 11/06, w której wyrażono pogląd, że art. 130² § 3 k.p.c. stosuje się do środków odwoławczych i środków zaskarżenia podlegających opłacie podstawowej, o której mowa w art. 35 i 36 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Przepis art. 11 ustawy dzieli opłaty na stałą, stosunkową albo podstawową. Opłatę stałą pobiera się w sprawach o prawa niemajątkowe oraz we wskazanych w ustawie niektórych sprawach o prawa majątkowe, w wysokości jednakowej, niezależnie od wartości przedmiotu sporu lub wartości przedmiotu zaskarżenia (art. 12), opłatę stosunkową – w sprawach o prawa majątkowe, przy czym wynosi ona 5% wartości przedmiotu sporu lub przedmiotu zaskarżenia (art. 13), natomiast opłatę podstawową – w sprawach, w których przepisy nie przewidują opłaty stałej, stosunkowej lub tymczasowej (art. 14 ust. 1). Opłata podstawowa wynosi 30 złotych i stanowi minimalną opłatę, którą strona jest obowiązana uiścić od pisma podlegającego opłacie, chyba że ustawa stanowi inaczej (art. 14 ust. 3). Pobranie od pisma opłaty podstawowej wyłącza pobranie innej opłaty (art. 14 ust. 4). Zgodnie z art. 36 ustawy, w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych i w

sprawach odwołań rozpoznawanych przez sąd pracy i ubezpieczeń społecznych pobiera się opłatę podstawową w kwocie 30 złotych wyłącznie od apelacji, zażalenia, skargi kasacyjnej i skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia.

Analiza powołanych wyżej przepisów wskazuje, że w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych i w sprawach odwołań rozpoznawanych przez sąd pracy i ubezpieczeń społecznych pobranie opłaty podstawowej przewidziane zostało jedynie od wymienionych w art. 36 ustawy środków odwoławczych i środków zaskarżenia. Opłata ta w każdym przypadku wynosi 30 złotych, jest opłatą minimalną, jaką strona jest obowiązana uiścić od podlegających opłacie pism wymienionych w art. 36, a jej pobranie wyłącza pobranie jakiegokolwiek innej opłaty (art. 14 ust. 3 i 4). Skoro nie ma możliwości całkowitego lub częściowego zwolnienia strony od ponoszenia omawianej opłaty przez sąd, ustalenia jej wysokości w sposób odmienny, niż to czyni art. 36 ustawy, bądź pobrania od pisma będącego środkiem odwoławczym lub środkiem zaskarżenia innej opłaty, niż opłata podstawowa, to należy uznać, że określona w art. 36 ustawy opłata podstawowa – jako niepoddająca się jakiegokolwiek modyfikacji – jest opłatą w wysokości stałej w rozumieniu art. 130² § 3 k.p.c.

Już w orzeczeniach wcześniejszych (w stosunku do uchwały z 26 września 2006 r., II UZP 11/06), Sąd Najwyższy zwracał uwagę, że użyty w art. 130² § 3 k.p.c. zwrot „opłata w wysokości stałej” różni się od używanego w ustawie o kosztach sądowych w sprawach cywilnych pojęcia „opłata stała”, co wskazuje, że określenia te mają inne znaczenie. Gdyby użyte w art. 130² § 3 k.p.c. określenie odnosiło się wprost do pojęcia zawartego w ustawie o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, ustawodawca posłużyłby się sformułowaniem „podlegające opłacie stałej lub stosunkowej”, bądź „podlegające całej opłacie stałej lub jej ułamkowej części albo opłacie stosunkowej”, nie zaś sformułowaniem „podlegające opłacie w wysokości stałej”. Zatem określenie „opłata w wysokości stałej” ma szerszy zakres znaczeniowy i obejmuje także opłaty, które nie są opłatami stałymi w rozumieniu ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, ale ich wysokość jest stała dlatego, że została określona kwotowo, jak to ma miejsce w przypadku opłaty podstawowej (por. dotychczas niepublikowane postanowienia

Sądu Najwyższego z 30 maja 2006 r., I CZ 23/06, z 2 czerwca 2006 r., II UZ 14/06, z 11 lipca 2006 r., I CSK 146/06 i z 17 sierpnia 2006 r., III UZ 7/06).

Oplata podstawowa jest nowym rodzajem opłaty sądowej, nieznanym obowiązującej poprzednio ustawie z dnia 13 czerwca 1967 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, a tym samym pojęciu „opłaty w wysokości stałej” należy nadać znaczenie adekwatne do aktualnego stanu prawnego. W uzasadnieniu uchwały z 13 września 2000 r., III CZP 34/00 OSNC z 2001 r. nr 1, poz. 4, Sąd Najwyższy podkreślił, że opłata w wysokości stałej w rozumieniu art. 17 ustawy z dnia 13 czerwca 1967 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, to taka opłata, której wysokość jest stała, czyli taka sama, jednakowa. Kryterium temu odpowiada nie tylko opłata, która jest wyrażona kwotowo, lecz także taka opłata, która, stanowiąc określony, zawsze taki sam ułamek określonej kwoty, ma zawsze taką samą wysokość ("wysokość stałą"). Na gruncie obecnie obowiązującej ustawy kryterium temu odpowiada również wyrażona kwotowo i w niezmiennej wysokości opłata podstawowa. Gdyby zamiarem ustawodawcy było ograniczenie skutku wynikającego z art. 130² § 3 k.p.c. wyłącznie do środków odwoławczych i środków zaskarżenia podlegających opłacie stałej lub stosunkowej, wyraźnie by to zaznaczył poprzez jednoznaczne odniesienie się do tych opłat bądź poprzez wyłączenie spod działania powołanego przepisu pism podlegających opłacie podstawowej. Skoro tego nie uczynił, to wynikający z art. 130² § 3 k.p.c. obowiązek uiszczenia przez adwokata lub radcę prawnego należnej opłaty bez wzywania o jej uiszczenie pod rygorem odrzucenia środka odwoławczego lub środka zaskarżenia dotyczy nie tylko pism podlegających całej opłacie stałej (art. 18 ust. 2 ustawy), ułamkowej części opłaty stałej (art. 19 ustawy) i opłacie stosunkowej obliczonej od wskazanej przez stronę wartości przedmiotu zaskarżenia (art. 13 w związku z art. 18 ust. 2 ustawy), ale również pism podlegających opłacie podstawowej, o której między innymi mowa w art. 36 ustawy.

Uiszczenie określonej kwotowo w ustawie należnej opłaty podstawowej, w stałej wysokości 30 złotych, jest prostą czynnością, niewykraczającą poza granice wymagań, jakie należy stawiać zawodowemu pełnomocnikowi. Pozostaje to w zgodzie z podstawowymi celami i założeniami ustawy z 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, którymi było między innymi usprawnienie i

przyspieszenie postępowania cywilnego poprzez wprowadzenie nowych zasad dotyczących ustalania wysokości i pobierania od stron opłat sądowych, w tym możliwość szerszego zastosowania mechanizmu zwrotu lub odrzucenia pisma wniesionego przez profesjonalnego pełnomocnika w razie nieuiszczenia opłaty w stałej wysokości.

Biorąc powyższe pod rozwagę, Sąd Najwyższy oddalił zażalenie na podstawie art. 394¹ § 3 w związku z art. 398¹⁴ k.p.c.